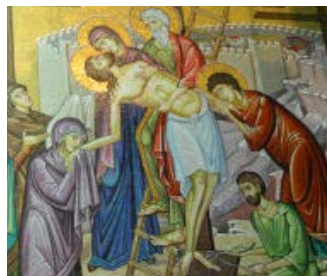

Veien opp til Jerusalem
side 3

Dios es mi fortaleza
side 6

Kristi lidelse er mitt håp
side 9

Jesus kan komme når som
helst – s. 11

Nr. 1 2018 - 38. ÅRGANG

BIBEL OG BEKJENNELSE

UTGITT AV DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

© GALLERI SELA - MARIANNE MORTENSEN

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.
ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år.

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),

Egil Edvardsen, Birgit Johannessen og

Kjell Petter Bakken.

Redaksjonens adresse:

Solåsveien 20, 4330 Ålgård.

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948.

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger.

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

• Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levde et liv uten synd, lidet og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

• Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

• Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

• Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

• LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 20 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Redaksjonelt

«På Golgata sto det et kors, Jesus døde på korset. I hagen var det en grav, Jesus lå i den graven. Men korset er tomt! Graven er tom! Jesus sto opp og han lever!»

Det kom en mann inn, jeg tror han var turist, og ville kikke litt i kirken vår i Stavanger, en lørdag ettermiddag. Han så på det store, fine alterbildet som Birgit Johannessen har laget, og sa: «Jeg ser at Jesus henger på korset... Hvorfor? Han er jo oppstått! Ville det ikke vært bedre med et *tomt* kors?» Ja, hva er best? Et kors med Jesus på (krusifiks) - eller et tomt kors?

Begge de to variantene lærer oss dyrebare sannheter: Krusifikset minner oss om «hva vår frelse kostet har», at Guds Sønn virkelig var (og er) et menneske av kjøtt og blod som var naglet til korset og led en pinefull død av kjærlighet til oss syndere. Mens et kors *uten* Jesus minner oss om at frelsesverket hans er fullbrakt, og korset er tomt. Og graven er tom, han gikk levende ut av den, med kropp og sjel - Kristus lever! Han ble overgitt til døden for våre synders skyld og oppreist for vår rettferdiggjørelses skyld (Rom 4,25).

Korset er kontroversielt

Men korset er en «snublestein», ordet om den korsfestede Kristus regnes av det naturlige menneske som en «Guds dårskap». Også innenfor kirkesamfunnene strides det om budskapet om korset og forsoningen. I avisen Vårt Land har det nylig vært en del debatt om dette. Noen teologistudenter intervjujes, og en uttaler: «Personlig synes jeg det er vanskelig å tro på en Gud som straffer sin egen uskyldige sønn. Jeg får det egentlig ikke til å stemme at den type ondskap skal komme fra Gud.» Og journalisten kommenterer: «Det eldgamle budskapet er nå på vei ut av forkynnelsen i flere miljøer.» Man ønsker å tolke Jesu død på alternative måter.

Ja, Guds lov og evangelium er vanskelig å «få til å stemme»; at Gud er hellig, rettferdig og streng, hater synd og må straffe den - samtidig som han er full av miskunn, kjærlighet og nåde, og elsker og tilgir oss syndige mennesker. Derfor er det som skjer på langfredag så forunderlig og stort. For der ser vi begge de to ulike sidene av Gud spilles ut på en og samme tid, og de går i hop: Hans elskede Sønn mottar på korset den strenge straffen for vår og hele verdens synd, *samtidig* som Gud forkynner sin nåde og tilgivelse og «drar alle til seg». Og ingen må glemme at Jesus gikk helt *frivillig* inn i denne lidelsen og døden; det fins ingen «ondskap» i det som Faderen og Sønnen gjør på Golgata. «Gud viser sin kjærlighet til oss ved at Kristus døde for oss mens vi ennå var syndere ... Mens vi ennå var Guds fiender, ble vi forsonet med ham ved hans Sønns død» (Rom 5,8.10).

La oss så lenge vi lever fordype oss i Skriften og læren om korset, forsoningen og rettferdiggjørelsen, og be Gud bevare oss i troen, så ingen får ta dette dyrebare budskapet ifra oss!

Tor Jakob Welde

Veien opp til Jerusalem

PREKEN AV STEFAN HEDKVIST,
PASTOR I LUTHERSKA BEKÄNNELSEKYRKAN, SVERIGE.

LUKAS 18,31-43

La oss be: Herre Jesus Kristus, hjelp oss å forstå forutsigelsene om din lidelse, død og oppstandelse. Og hjelp oss å stole på at du har utført alt som behøves for vår frelse, av kjærlighet til oss. Hjelp oss å stole på at du led og døde i vårt sted, for at vi skal oppstå og leve med deg i ditt evige rike. Amen.

Prekenteeksten vår er delt i to. I den første delen forutsier Jesus sin lidelse, død og oppstandelse, og i den andre delen hører vi om hvordan han helbreder en blind tigger ved Jeriko. Den inndelingen skal vi ha også i prekenen: Først skal vi lære oss hva vi skal tro, nemlig at Jesus har gjenløst oss ved sin stedfortredende offerdød. Deretter skal vi lære oss hva vi som gjenløste og frelste Guds barn skal gjøre: Vi skal være ivrige etter å gjøre gode gjerninger, med Jesus som vårt forbilde. Vi ser hvordan Jesus gir et eksempel på kjærlighet når han tar seg av den blinde tiggeren. Og tiggeren gir oss også et eksempel: Vi som har tatt imot Jesu velgjerninger, skal følge ham og lovprise Gud.

Først om hva vi skal tro: «*Han tok de tolv til side og sa til dem: «Se, vi går opp til Jerusalem, og alt det som profetene har skrevet om Menneske-*

sønnen, skal gå i oppfyllelse. Han skal overgis til hedningene og bli hånt og mishandlet og spyttet på, og de skal piske ham og slå ham i hjel. Og den tredje dagen skal han stå opp.» Så alt som var skrevet om Menneskesønnen gjennom profetene, skulle nå oppfylles. Profetene hadde skrevet om *Messias'* lidelse, død og oppstandelse. Og det er her nettopp profetier om *Messias* som Jesus henviser til når han sier at alt som er skrevet om *Menneskesønnen* nå skulle gå i oppfyllelse. Når Jesus kaller seg Menneskesønnen, henspiller det på et spesielt syn som profeten Daniel fikk, om «en som var lik en menneskesønn, som gikk bort mot den som var gammel av dager ... Han fikk herskermakt, ære og rike så alle folk og nasjoner og tungemål skal tjene ham. Hans herskermakt er en evig makt» (Dan 7,13-14).

Menneskesønnen er den samme som *Messias*, kongenes konge, en evig hersker. I dette synet ser vi hvordan *Messias* føres fram og får makt over alle folk og land, men det var jo også skrevet og forutsagt om hans lidelse og død. Det fins mange som forsøker å bortforklare at profetene overhodet har skrevet om *Messias'* lidelse. Man mener at alle slike bibelsteder må handle om

noen andre. Og særlig fornekte man at det skulle være nødvendig for *Messias* å lide og dø i alle menneskers sted. Det er da helt overflødig, mener man. For Gud kan vel tilgi synder når han vil, og han kan vel tilgi *hvem* han vil, *uten* noe forsoningsoffer, mener man. Og at mennesker tenker slik, er jo egentlig ikke noe å bli forbauset over. For fornuften kan ikke fatte hvor hjelpeløse vi er. Fornuften kan ikke fatte hvor dypt syndens skade sitter, og vårt totale behov for en frelser. Men man tenker at man kan frelse seg selv, bare man får de rette regler, øvelser og oppskrifter å følge. Og når man ikke fatter hvor dypt syndens skade sitter, kan man jo heller ikke fatte Bibelens lære om Kristi stedfortredende lydighet, lidelse og død. For om sykdommen er så alvorlig at den krever at *legen må dø*, burde vi forstå at det er en forferdelig tilstand. Men fornuften forstår ikke dette.

Jesus sa altså til disiplene at han går opp til Jerusalem for at alt som profetene har skrevet om Menneskesønnen, skal gå i oppfyllelse. Og han forutsier sin lidelse med *detaljer* som også var nevnt hos profetene. Alt dette kunne vi gå gjennom ved å ta for oss hvert bibelsted for seg.

Messias' lidelse er jo egentlig for-

utsagt helt fra tidenes begynnelse. I det første løftet til våre første foreldre ble det sagt at «kvinnens ætt» skulle «knuse slangens hode», men selv bli «hogget i hælen» (1 Mos 3,15). Det betyr at allerede fra begynnelsen av var det forutsagt at det skulle koste frelseren blod å frelse oss; Han skulle bli hogget i hælen. Denne sannheten blir stadig tydeligere, med flere og flere detaljer, etter hvert som åpenbaringen skrider fram. Bare les Salme 22 eller Jesaja 53.

I Salme 22 står det: «En flokk av voldsmenn omringer meg. De gjennomborer mine hender og føtter. Hvert bein i kroppen kan jeg telle. De stirrer, de ser på meg. De deler klærne mine mellom seg og kaster lodd om kappen.» Disse detaljene som vi ser gå i oppfyllelse ved Jesu korsfestelse, var altså forutsagt allerede tusen år i forveien.

Og i Jesaja 53: «Han ble såret for våre lovbrudd, knust for våre synder. Straffen lå på ham, vi fikk fred, ved hans sår ble vi helbredet.» Legg her merke til at Menneskesønnens lidelse og død er *stedfortredende*, at det skjer med ham istedenfor oss. Leser vi videre i Jesaja 53, forkynnes også hans oppstandelse: Etter forutsigelsene om hans død blant forbrytere og begravelsen hos en rik, kommer: «Han skal se etterkommere og leve lenge» (Jes 53,10). Det innebærer jo at han ikke skal bli værende i graven.

Og det fins mange, mange flere forutsigelser om Messias' lidelse, død og oppstandelse hos Moses og profetene. Alle bøkene vitner om dette. Så om vi går til Skriften, vil vi se at Moses og profetene samstemt skriver om Messias' stedfortredende frelsesgjerninger. Men det er, som

sagt, ikke forbausende at mange verken, ser, hører eller forstår noe av det. Også Jesaja klager jo over at forkynnelsen ikke ble trodd når han profeterte om disse tingene, Messias' stedfortredende lidelse og død: «Hvem trodde budskapet vi fikk?» (Jes 53,1).

Ikke en gang disiplene forsto hva Jesus mente da han forutsa disse hendelsene som skulle finne sted i Jerusalem. Det står i teksten vår:

«Men de skjønnte ikke noe av dette. Meningen var skjult for dem, og de forsto ikke det han sa.» Og dette var jo personer som hadde fulgt Jesus og blitt undervist av ham. De hadde troen og Ånden, men de skjønnte ingenting. Hvordan skal da et menneske *uten* troen og Ånden kunne forstå noe av dette? Men disiplene skulle senere komme til å forstå at man gjorde mot Jesus akkurat slik det var forutsagt i de hellige skriftene.

At disiplene ikke med en gang forsto hva han mente, kan skyldes at de hadde forutinntatte meninger om Messias, forventninger om hva han skulle gjøre, hva riket hans skulle bestå i. Kanskje tenkte de som så: «Gud ville vel aldri tillate at noe *slikt* skulle skje med *Messias!*» Det virker som om disiplene hadde denne forestillingen når vi leser om de to som var på vei til landsbyen Emmaus, om kvelden samme dag som Jesus oppstod. Jesus viste seg for dem, men de kjente ham først ikke igjen. De uttrykte skuffelse over det som hadde hendt i Jerusalem, at Jesus var blitt korsfestet: De sa: «Og vi som hadde håpet at det var han som skulle befri Israel!» Men nå var han korsfestet og håpet deres lagt i grus. Da sa den oppstandne kongen

til dem: «Så uforstandige dere er, og så trege til å tro alt det profetene har sagt! Måtte ikke Messias lide dette og så gå inn til sin herlighet?» Og han begynte å utlegge for dem det som står om ham i alle skriftene, helt fra Moses av og hos alle profetene (Luk 24,13-27). Dette bibelstudiet Jesus holdt med dem like etter sin oppstandelse, lærte disiplene at det som hadde skjedd var noe som *måtte* skje. Fordi det var forutsagt hos Moses og profetene.

En ting vi skal legge merke til når vi tenker på Jesu lidelse og død, er at han *villig* gikk opp til Jerusalem. Han visste hva som skulle skje, og likevel sa han: «Se, vi går opp til Jerusalem». Han sa ikke: «Nå er det fare på ferde, nå må vi gjemme oss! Vi må holde hos langt unna!» Når vi ser at Menneskesønnen, Messias, kongen, frivillig gikk opp til Jerusalem av kjærlighet til oss, for å ofre seg selv i vårt sted, for å befri oss fra den død som holdt oss fanget, ja da blir hans lidelse og død en forkynnelser av Guds nåde som er til svært stor trøst for oss syndere.

Så til den andre delen av teksten vår, om hvordan Jesus helbredet den blinde tiggeren ved Jeriko: Denne fortellingen lærer oss egentlig både om hva vi skal tro og gjøre. Først hva vi skal tro: Den blinde tiggeren sier jo til Jesus: «*Du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!*» Og «*Davids sønn*» - hva slags tittel er det, hvorfor kalte han Jesus dette? Ja, dette er jo en tittel på *Messias*. Og ved å svare på tiggerens bønn når han kaller ham Davids sønn, bekrefter Jesus at han er Messias. Han bekrefter det også ved sin gjerning. For han gjør en guddommelig gjerning og gir den blinde mannen synet.

Men vi skal se av denne fortellingen hva vi skal *gjøre*, og vi får her to eksempler på kjærlighet: Jesu eksempel, og den blinde tiggerens eksempel. Vi ser at tiggeren viser Jesus svært stor tillit. Han viser også stor kjærlighet og takknemlighet. Han fulgte Jesus og lovet Gud. Han ville så gjerne takke for denne ufortjente

velgjerningen. Han ville leve på denne måten, å lovprise Gud.

Og vi som har fått Guds nåde, burde kanskje stille oss selv dette spørsmålet: Hvordan skal jeg bli bedre på å takke? Hvordan skal jeg takke Gud for alt det gode han har gitt *meg*? Tenk på hvor stor gaven er! Hvordan skal jeg kunne takke ham for alt dette gode? Ja, Bibelen lærer oss at Gud vil vi skal vise vår takknemlighet ved å leve med Jesus som vårt forbilde: «La samme sinnelag være i dere som også var i Kristus Jesus!» (Fil 2,5) Religionen handler altså ikke om matoppskrifter, klær, faster, bønnetider eller pilgrimsferder, men om noe som fins i vårt hjerte, våre holdninger, vår vilje. «La samme sinnelag være i dere som også var i Kristus Jesus.» Så et liv som er til glede for Gud, er at vi øver oss i lydighet for loven. Og loven lærer oss at vi skal elske Gud over alle ting og vår neste som oss selv. En slik lydighet ser vi hele tiden hos Jesus. Han forkynnte Guds ord, evangeliet, for fattige. Og han gikk omkring og gjorde godt mot alle.

På denne måten sammenfatter evangelieteksten vår hele Bibelen. Når vi ser i Moseloven, i 3. Mosebok, med forskriftene om ulike offer, tenker mange at «nå begynner det å bli tungt å lese her.» Men egentlig sammenfatter 3. Mosebok hele livet vårt og hele Bibelen. For egentlig er det to offer det handler om: forsoningsofferet og takkofferet. Hele Bibelen handler om de to tingene. Forsoningsofferet/sonofferet er alt det Gud har gjort for oss, for at vi skal bli frelst. Takkofferet er alt det vi gjør som en *frukt* av dette, å takke Gud for hans godhet.

Sonofferet er det offeret som fortjener Guds nåde og tilgivelse. Og dette består *bare* av Jesu lidelse og død i vårt sted, hans korsdød som Moses og profetene har skrevet om. Så det handler ikke om våre gjerninger, det er ikke opp til oss å betale for synd. Men sonofferet er Kristi lidelse og død i vårt sted. Dette er objektet for troen vår. Det er ikke noe vi kan gjøre, ikke vår sak.

Men deretter er det vår sak å bære fram takkofferet og love Gud for

alle hans velgjerninger og frelsens gave. Takkofferet består i å gjøre alt det som er til glede for Gud og som han befaler i sine ti bud. Budene befaler oss at vi skal elske Gud over alt annet, og vi skal elske vår neste som oss selv. Det innebærer at vi skal stole på Herren, gjerne høre og lære oss hans ord, be, takke og love. Vi skal takke ham ved alltid å gjøre godt mot våre medmennesker, med Jesus som forbilde. «La samme sinnelag være i dere som også var i Kristus Jesus.» Vi ser hvordan han gikk omkring og underviste, forkynnte evangeliet, det glade budskapet, til trøst for bedrøvede, og han gjorde godt imot alle. Dette er vårt forbilde. Amen.

La oss be: *Vi takker deg, Jesus, for dine store og herlige frelsesgjerninger. Vi takker deg av hele vårt hjerte for at du ikke unnvek døden, men ga deg selv for oss. Du har lidd og dødd i vårt sted for at vi skal gå fri fra straff og leve med deg i ditt evige rike. Hjelp oss å bevare evangeliet i troende hjerter. Forny vår vilje slik at vi lever vårt liv i takknemlighet og gjør alt til ære for deg. Amen.*

Herre Jesus Kristus, Guds Sønn!

Du som tok på deg en tjeners skikkelse og fornedret deg selv så du ble lydig til døden, ja, korsets død, gi oss nådig at vi i en rett tro kjenner din frelse og får del i din hellige lidelses og døds velgjerninger, og følger etter deg i ydmykhet og lydighet, du som med Faderen lever og råder i Den Hellige Ånds enhet, én sann Gud fra evighet og til evighet.

(Kollektbønn for palmesøndag)

Fiskebåter i Chimbote

Dios es mi fortaleza (Gud er min styrke)

GLIMT FRA ARBEIDET I CHIMBOTE, PERU

To nordamerikanske pastorer, Paul Fries og Matt Behmer (ELS), var nylig i Peru for å se hva som skjer i kirken der. Vi sakser litt fra deres reisebrev:

Ute ved havet ligger byen Chimbote, en gammel fiskerby som hevder å være den eldste fiskehavnen i «den nye verden». Store fiskebåter fra så langt unna som Kina ankrer der om kveldene og drar ut igjen på fiskefeltet hver morgen. Over alt er restauranter som serverer peruvianske spesialiteter av rå fisk, skalldyr, blekksprut og annen sjømat marinert i limejuice, rødløk og krydder.

Chimbote er også hjemstedet til pastor Segundo Gutierrez og Dios Es Mi Fortaleza (Gud er min styrke) lutherske kirke. Denne menigheten har eksistert i mange år. De har overlevd perioder med uro

og vold i området, kidnappinger og terror. I dag er Chimote et mye tryggere sted, byen blomstrer og er blitt et turistmål. Og menigheten vokser.

De begynte å møtes i hjemmet til et medlem, men har nå sin egen bygning. Medlemmene har nylig samlet inn midler på egen hånd for å ominnrede, legge nytt vakkert flisegulv, få nye vegger, et lite kontor og et bad. De ønsker også en gang i fremtiden å bygge på en andreetasje med plass til klasserom, og håper på ekstern hjelp til dette.

Et lite teologisk seminar holder til i kirkebygningen, der lokale menn studerer for å bli pastorer. Pastor Gutierrez og pastor Jaime Cortez Milla gir undervisning både ved seminaret i hovedstaden Lima og her i Chimote, og reiser regelmessig mellom de to byene med buss (420 kilometer).

Et nytt og spennende prosjekt har nylig begynt i Chimote: Menigheten sender nå sin søndagsgudstjeneste live via internett og Facebook. Det var en stor glede å se deres iver og glede over denne teknologien

som gjør at de kan nå mange andre i Peru og resten av verden. Uten noen form for kunngjøring eller reklame nådde den første live streamen ut til en mengde seere. Vi ber om at Gud må fortsette å velsigne denne menigheten, og at deres utadrettede arbeid vil bære mye frukt!

Braunschweig, slutten av 1500-tallet.

Etter Luther: **To betydningsfulle teologer**

AV TOR JAKOB WELDE

Martin Chemnitz (1522-1586)

«Hvis ikke den *andre* Martin hadde kommet, ville ikke den første Martin ha blitt stående.» Dette «ordtaket», formulert av romersk-katolske teologer, er litt av et kompliment til Martin Chemnitz og hans iherdige arbeid med å forsvare arven etter Martin Luther, den evangeliske og bibelske lære.

Martin Chemnitz ble født i den vesle byen Treuenbrietzen i Brandenburg. Da han var elleve år gammel, døde faren hans, en kjøpmann, og dette førte til økonomiske problemer for familien. Martin fikk likevel, med nød og neppe, fortsette sin skolegang, blant annet i Wittenberg, der han studerte under Philipp Melanchthon og også fikk høre Luther preke i kirken.

Etter Luthers død i 1546, kom noen svært turbulente tiår for den unge lutherske kirken. Pavekirken startet en «motreformasjon» ved kirkemøtet i Trient (1545-1563), for å gjenvinne kontrollen etter den protestantiske reformasjonen. Keiser Karl V sendte militære styrker mot lutheranerne fordi de ikke ville bøye seg for den romersk-katolske lære. Samtidig oppstod det innenfor den lutherske leiren harde teologiske lærstrider, med Melanchthons tilhenger på den ene siden – og de såkalte «gnesis»- (ekte) lutheranerne på den andre. Stridighetene gjaldt nattverden og Kristi person, arvesynd og fri vilje, de gode gjerningenes betydning, m.m. Det kunne se ut som om

det rene evangeliet Gud gjennom sin tjener Martin Luther hadde latt lyse så klart i kirken, var i ferd med å bli formørket igjen.

«Den andre Martin» befant seg først litt på avstand fra kampens hete, da han var blitt ansatt som bibliotekar hos hertug Albrecht av Preussen, i byen Königsberg (nåtidens Kaliningrad, Russland). Der, i et av Europas fineste bibliotek, hadde han anledning og ro til å fordype seg i Bibelens teologi samt studium av kirkehistorien. Senere vendte han tilbake til Wittenberg, ble ordinert til pastor og underviste ved universitetet. Deretter ble han kalt til superintendent (biskop) i Braunschweig, hvor han tilbrakte resten av livet. Han og hustruen Anna fikk tre sønner og sju døtre, men fire av barna døde i ung alder.

Chemnitz så det store behovet for å få en slutt på stridighetene blant lutheranerne og førte an i arbeidet med å oppnå enighet og forsoning. Han var en av hovedforfatterne bak det svært betydningsfulle skriftet Konkordieformelen (1577), en fremstilling av den bibelske/lutherske lære og avvisning av en mengde falske lærer. Konkordieformelen ble etter hvert underskrevet av majoriteten av lutherske teologer og ledere i Tyskland, over 8000 personer, som et tegn på enighet. Skriftet ble så inkludert i Konkordieboken («Enighetsboken») av 1580, sammen med de andre lutherske bekjennelsesskriftene. Etter tretti år var striden bilagt, den lutherske kirke var blitt stående.

Andre kjente bøker forfattet av Martin Chemnitz: «Herrens måltid» (1560), «De to naturer i Kristus» (1570), og firebindsverket «Examen Concilii Tridentini» (Undersøkelse av Trient-konsilet) (1565-73), som inneholder grundige studier og tilbakevisning av romerkirkens lære slik den ble fremlagt ved kirkemøtet i Trient.

Konkordieboken, Dresden, 1580

Johann Gerhard (1582-1637)

Johann Gerhard kom til verden i den tyske byen Quedlinburg og skulle senere bli 1600-tallets betydeligste lutherske teolog. Det er ofte blitt sagt at etter Martin Luther og Martin Chemnitz var Johann Gerhard «den tredje - etter hvem der ikke er noen fjerde».

Femten år gammel ble han livstruende syk av tuberkulose og lå til sengs et helt år, veldig deprimert. Hans pastor og sjelesørger, Johann Arndt, ga mye trøst og hjelp og oppmuntret ham til å begynne å studere teologi. Den unge Johann Gerhard ble karakterisert som høyt begavet, sensitiv og legemlig svak, men svært flittig og disiplinert i sitt arbeid. Som student, bare 23 år gammel, utgav han andaktsboken *Meditationes Sacrae* (Hellige betraktninger), en klassiker innen luthersk oppbyggelseslitteratur og hans mest populære bok.

Etter å ha oppnådd doktorgraden i teologi, fikk Gerhard kall til høye kirkelige embeter; Han ble

superintendent (biskop) i Heldburg og senere generalsuperintendent i Coburg. Men i 1616 takket han ja til å bli professor i teologi ved universitetet i Jena. Mange andre universiteter (bl.a. Wittenberg og Uppsala) prøvde siden å lokke ham til seg, men Gerhard ble værende i Jena resten av sitt liv. Her utdannet han mange fremragende teologer og pastorer. Han var spesielt opptatt av at studentene måtte få en sterk lyst til å lese i den hellige Skrift. Og for å vekke kjærligheten til Guds ord, holdt han forelesninger over nesten alle Bibelens bøker.

I Jena forfattet Gerhard også en lang rekke viktige bøker, bl.a. den berømte *Loci communes theologici* (Allmenne teologiske emner), en monumental kristen dogmatikk i ni bind, den mest betydningsfulle av sitt slag siden reformasjonen hundre år tidligere. Her blir den bibelske og lutherske lære utlagt med stor energi og klarhet, sjeldent detaljert og nøyaktig.

Johann Gerhard - «erketeologen» fra *den lutherske ortodoksis* periode - var usedvanlig lærd; Kombinert med det skarpe og kritiske intellektet var også en dyp, evangelisk fromhet og kjærlighet til Jesus. Hans prekener og andaktsbøker er preget av stor varme og inderlighet; Han taler til hjertene og legger vekt på å vise den kristne teologiens relevans for menneskenes liv.

Hans eget liv var mye preget av sykdom, krig og død, slik det var for svært mange på den tiden. Under Trettiårskrigen (1618-1648) ble han flere ganger truet med fengsel. Hans første kone døde svært ung, kort

tid etter å ha født en sønn som bare levde i sytten dager. Gerhard sørget dypt. Noen år senere giftet han seg på ny, med Maria Mattenberg. De fikk fire døtre og seks sønner, men tre av barna døde kort tid etter fødselen. Han var en hengiven familiefmann; Etter at barna kom i tenårene ledet han andakter i hjemmet to ganger om dagen, hver dag. Selv var Gerhard mye plaget av bl.a. astma, revmatisme, nyreproblemer og en generell fysisk svakhet og trøtthet. I perioder var stemmen hans svært tynn, men han klarte likevel å undervise, forkynne og snakke med alle studenter, teologer og samfunnsledere som oppsøkte ham i Jena for å spørre om råd. Gerhard ble kjent for å være svært vennlig, mild, from, takknemlig, generøs, tålmodig, ydmyk, og standhaftig i vanskelige situasjoner. Heller ikke hans teologiske motstandere, f.eks. blant katolikkenes, kunne finne noe negativt å si om hans person og væremåte.

Nesten femtifem år gammel ble han sengeliggende med høy feber, og snart kom døden på besøk, den 17. august, 1637, etter at Gerhard hadde tatt avskjed med kolleger og familie, bekjent sine synder og sin tro, og fått ta imot Jesu legeme og blod i nattverden. Hans aller siste ord var: «Kom, kom, Herre, kom!» I begravelsen talte pastoren over et vers fra Andre korinterbrev: «Min nåde er nok for deg, for kraften fullendes i svakhet» - Derfor vil jeg helst være stolt av mine svakheter, for at Kristi kraft kan ta bolig i meg (2 Kor 12,9).

Kristi lidelse er mitt håp

AV JOHANN GERHARD

Så ofte jeg tenker på vår Herres lidelse, tenker jeg først og fremst på Guds kjærlighet og mine synders tilgivelse. Han bøyer hodet for å gi meg fredskysset, han strekker ut armene sine for å omfavne meg; han åpner hendene for å overrekke gaver til meg; han åpner sin side for meg, for at jeg skal se hvordan hjerter brenner av kjærlighet; han løftes opp fra jorden for å dra alle til seg (Joh 12,32).

Sårene hans er farget mørke av smerte og stråler av kjærlighet; og i disse åpne sårene finner vi hans hjerter hemmelighet. Sannelig, hos ham er det miskunn og full forløsning (Sal 130,7), for ikke bare en dråpe, men rike strømmer av blod flyter fra fem steder på kroppen hans. Likesom en drueklase som kastes i vinpressen, knuses under vekten som trykker ned på den, så dens saft utgytes til alle sider, slik utgyter også Kristi kropp sitt dyrebare blod til alle sider, under byrden av den guddommelige vreden og tyngden av all vår synd.

Da Abraham viste seg villig til å ofre sin sønn til Gud, sa Herren: «Nå vet jeg at du elsker meg» (1 Mos 22,12). Også du får erkjenne den evige Faderens kjærlighet i dette at han var villig til å gi sin enbårne Sønn i døden for oss (Joh 3,16).

Han elsket oss mens vi ennå var hans fiender (Rom 5,10); så skulle han kunne glemme oss nå, når vi ved hans Sønns død er blitt forsonet med ham? Skulle han som teller de frommes tårer og skritt (Sal 56,9), kunne glemme sin Sønns dyrebare blod? Er det mulig for Kristus å ignorere sitt eget liv og dem han valgte å gå i døden for? Kan han nå i sin herlighet glemme dem han led så store smerter for her på jorden?

Tenk, du troende sjel, på den mangfoldige frukten av vår Herres lidelse! Kristus svettete blod for vår skyld, slik at vi ikke skal overveldes av dødsangstens kaldsvette. Han kjempet villig med døden, for at vi i vår døds kamp ikke skal bukke under. Han var tyngnet under den verste dødsangst og sorg, for at vi skulle få del i den evige, himmelske gleden. Med et kyss, tegnet på vennskap og kjærlighet, lot han seg forråde for å utslette synden, den som Satan bedrog våre første foreldre med på en så listig, vennlig måte. Kristus lot seg ta til fange og binde av jødene, for å befri oss som var bundet i syndens lenker og berge oss fra den evige fordømmelsen. I Getsemanehagen skulle den store lidelsen hans begynne for å sone synden, den som begynte i paradiset hage. I sin nød lot han seg

styrke av en engel, slik at vi skal ha fellesskap med englene i himmelen. Han ble forlatt av sine egne disipler, for at vi igjen skulle bli tett forent med ham, vi som på skammelig vis hadde vendt oss bort og skilt oss fra Gud.

Han ble anklaget av falske vitner foran Rådet, slik at vi ikke skal bli anklaget av Satan for våre overtredelser av Guds lov. Han ble fordømt på jorden, for at vi skulle bli frikjent i himmelen. Han, som aldri hadde gjort noen synd, tidde da han ble anklaget for synd, for at vi ikke skal måtte stå tause og stumme på grunn av våre synder når vi en gang stilles for Guds domstol. Han ble slått på kinnet, for at vi skulle berges fra samvittighetens og Satans slag og støt. Han ble spottet, slik at vi ikke skal kunne spottes og fornærmes av Satan. Ansiktet hans ble tildekket, slik at syndens slør kunne tas bort fra oss, sløret som skjuler Guds ansikt og holder mennesker i uviitenhetens og fordømmelsens mørke. Han lot dem ta av ham klærne, for at den uskyldsdrakten vi hadde mistet på grunn av synden, skulle bli gitt tilbake til oss.

Han ble stukket og såret av tornene, for å kunne helbrede sårene i vårt hjerte. Han bar korsets byrde, for at den evige straffens byrde skulle

tas bort fra oss. Han utbrøt «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» for at han kunne gjøre i stand en evig bolig for oss hos Gud. Han tørstet på korset, for å frambringe for oss duggen av Guds nåde, så vi ikke skulle måtte tørste ihjel for evig. Han var villig til å bli brent av Guds vredes glød, for å frelse oss fra helvetets ild. Han ble dømt, for å befri oss fra Guds dom. Han ble behandlet som en forbryter, for at vi, de skyldige lovbrysterne, skulle frikjennes. Han lot seg piske av ugudeliges hender, for å berge oss fra djevelens piskeslag. Han ropte høyt av smerte, for å frelse oss fra de evige smerteskrik. Tårene hans rant, for at hver tåre skal tørkes bort fra våre øyne. Han døde for at vi skulle få

leve, han led helvetets pine for at vi aldri skal måtte kjenne den. Han ble ydmyket, fornedret, for å framskaffe medisinen for vårt hovmod, lot seg krone med en tornekrone, for å vinne den himmelske kronen til oss. Han er blitt såret for alles skyld, for å få i stand frelse for alle. Øynene hans ble formørket i døden, så vi skulle få leve i den himmelske herlighetens lys. Han måtte høre hån og spott, for at vi skal få høre englenes lovsang i himmelen.

Vær derfor ikke fortvilet, du troende sjel! Det er sant at du har forbrutt deg mot han som er den uendelig gode, men så er også en uendelig løsepenge blitt betalt for din frelse. Du har fortjent dom for dine synders skyld, men Guds Sønn er

allerede blitt dømt for hele verdens synd, som han tok på seg selv. Syndene dine må få sin straff, men Gud har allerede straffet sin Sønn for dem. Sårene fra dine synder er store, men mer dyrebar er Kristi blods salve. Moses uttaler en forbannelse over deg fordi du ikke har holdt alle ordene som er skrevet i lovens bok (5 Mos 27,26), men Kristus gikk under forbannelsen for deg da han hang på korsets tre (Gal 3,13). Det var skrevet et skyldbrev mot deg i den himmelske rettssal, men Kristi blod har strøket det ut (Kol 2,14).

Derfor er din lidelse, kjære Herre Kristus, min eneste tilflukt nå og alltid!

(Fra *Hellige betraktninger*)

SPØRSMÅL og SVAR

Om å faste

Jeg vet at faste ofte ble anbefalt før i tiden, som en påminnelse om omvendelse. Burde vi kanskje oppmuntre mer til å faste nå i dag?

Jesus snakket om faste som en vanlig skikk på hans tid, og han fordømte ikke denne praksisen (Matt 6,16-18). Selv fastet han for eksempel da han ble fristet i ødemarken. Men disiplene hans gjorde det ikke, og Jesus ga dem heller ikke beskjed om at dette måtte gjøres. Les hans svar i Lukas 5,33-39 når det gjelder hvorfor disiplene hans ikke fulgte skikken med å faste. Fariseerne på Jesu tid betraktet faste som en fortjenstfull gjerning (Luk 18,12); de forsto ikke at i Guds øyne blir et menneske «kjent rettferdig ved troen på Kristus og ikke ved lovgjeringer» (Gal 2,16).

I den kristne kirkens første tid ble faste praktisert som en frivillig sak, men da munkevesenet oppsto, ble det å faste påtvunget som en obligatorisk ting å gjøre, noe som påvirket folk til å tenke på faste som

en egenrettferdig gjerning. Det er på grunn av dette at den lutherske kirke for det meste ikke har vært særlig ivrig etter å oppmuntre til faste. (Når det gjelder farene forbundet med faste, se *Apologien for Den augsburgske bekjennelse*, artikkel XV, paragraf 22ff.)

Men dersom faste ikke oppfattes av et menneske på en egenrettferdig måte, og dersom faste oppleves som personlig nyttig som en hjelp til å huske behovet for daglig omvendelse og bønn, da bør vi ikke være redde for å anbefale det varmt. I og med at omvendelse ikke er noe vanlig tema i dagens samfunn, er det kanskje tilrådelig å huske på hvordan Luther ordlegger seg i forbindelse med nattverd-gang? – «Å faste og forberede seg på en ytre måte *er nok en god ytre ordning*, men verdig og vel beredt er den som tror disse ordene: «Gitt og utøst for dere til syndenes tilgivelse.»

John Moldstad jr.
(Fra *Lutheran Sentinel*)

Jesus kan komme når som helst

AV EGIL EDVARDSEN

I forrige del av dette bibelstudiet om de siste tider så vi at dagen for Jesu gjenkomst er ukjent. Ingen kjenner den dagen. Det er både dåraktig og syndig å forsøke å bestemme når den siste dagen kommer.

Men er dette alt vi kan si om dette? Fins det ikke i Bibelen nevnt flere tegn som skal forkynne Jesu gjenkomst? Fins det ikke noen hint som kan si oss noe om hvor snart Jesus kommer igjen? Kan han komme i vår egen levetid? Kan han komme i dag eller i morgen? I denne delen av dette bibelstudiet skal vi se hva Bibelen ellers sier om dette.

Snart og nær

Det er tydelig at Bibelen vil at de kristne skal tenke på Jesu gjenkomst som noe nært forestående. De kristne skal ikke betrakte Jesu andre komme som noe fjernt eller noe som ligger langt fram i tid. Han kommer snart. Hans gjenkomst er nær.

- 1 Kor 7,29.31: «For det sier jeg, brødre: Det er stadig kortere tid igjen... For verden, slik den nå er, går under.»
- Hebr 10,37: «For ennå er det bare en kort stund, så kommer han som skal komme, og han skal ikke drøye.»
- Jak 5,8-9: «Også dere må være tålmodige og gjøre hjertene sterke, for Herren kommer *snart*... *Se, dommeren står for døren*.»
- 1 Pet 4,7: «Slutten på alle ting er nær.»

Uten tvil trodde apostlene at Jesu gjenkomst kunne komme til å skje i deres egen levetid. Regelmessig oppfordret de sine lesere om å vente på at Herren skulle komme tilbake.

- 1 Kor 1,7: «*Derfor mangler dere ikke noen nådegave mens dere venter på at vår Herre Jesus Kristus skal åpenbare seg.*»
- 1 Tess 1,9-10: «De forteller selv hvordan vi ble mottatt hos dere, og hvordan dere vendte om til Gud fra avgudene for å tjene den levende og sanne Gud og vente på hans Sønn fra himmelen, han som Gud reiste opp fra de døde, Jesus som redder oss fra vreden som kommer.»
- 1 Joh 2,28: «Ja, bli i ham, barn! Da kan vi være frimodige når Kristus åpenbarer seg, og ikke bli vist bort med skam når han kommer.»
- Hebr 10,25: «La oss heller oppmuntre hverandre, og det så mye mer som dere ser at dagen nærmer seg.»
- 1 Pet 4,13: «Gled dere jo mer dere får del i Kristi lidelser, så dere også kan juble av glede når han åpenbarer seg i sin herlighet.»

Spesielt blir denne sannheten understreket i Bibelens siste bok, Johannes' Åpenbaring. Den begynner slik:

- Åp 1,1-3: «Dette er Jesu Kristi åpenbaring, som Gud ga ham for at han skulle vise sine tjenere det som snart skal *skje*... *Salig er den som leser opp ordene i denne profetien, og salige*

er de som hører dem og tar vare på det som der står skrevet. For tiden er nær.»

Og den slutter slik:

- Åp 22,6 og 10: «Herren, den Gud som gir profetene sin Ånd, har sendt sin engel for å vise sine tjenere det som snart skal *skje*... *Sett ikke segl for de profetiske ord i denne boken! For tiden er nær.*»

Fire ganger sier Jesus i Åpenbaringsboken: «Jeg kommer snart» (3,11; 22,7; 22,12; 22,20). Faktisk er disse ordene de aller siste nedskrevne ordene av Jesus i hele Bibelen.

Også profetene i Det gamle testamente forkynte gang på gang at «HERRENS dag er nær».

- Jes 13,6: «Klag, for *HERRENS dag er nær.*»
- Esek 30,2-3: «Klag og skrik: For en dag! Dagen er nær, *HERRENS dag er nær, en skytung dag. Tiden er inne for folkeslagene.*»
- Joel 1,15: «Å, for en dag! Ja, nær er *HERRENS dag.*»
- Obad 15: «For *HERRENS dag er nær over alle folkeslag.*»
- Sef 1,14: «Nær er *HERRENS store dag; den er nær og kommer med hast!*»

Vi ser at dette er et gjennomgående tema i hele Bibelen. Herrens komme til dom og til frelse er nær. Å si at «Jesus kommer snart» er derfor i aller høyeste grad bibelsk.

(forts.)

V. Skriftemålet

Hvordan man skal lære vanlige folk å skrifte.

Hva er skriftemålet?

Skriftemålet består av to deler: Den ene er at vi bekjenner synden. Den andre er at vi tar imot avløsningen eller tilgivelsen av den som vi bekjenner for som av Gud selv, og ikke tviler på dette, men tror fullt og fast at syndene dermed er tilgitt av Gud i himmelen.

Hvilke synder skal vi bekjenne?

For Gud skal vi bekjenne at vi er skyldige i alle synder, også de vi ikke vet om, slik vi gjør i Fader vår. Men for den som vi bekjenner for, skal vi bekjenne bare de synder vi vet om og føler i hjertet.

Hvilke synder er det?

Se på din livsstilling og prøv deg selv etter de ti bud: Er du far, mor, sønn, datter, lærer, arbeidsgiver eller arbeidstaker? Har du vært ulydig, utro eller lat? Har du såret noen i ord eller handling? Har du stjålet eller forsømt noe eller gjort urett?

Vær vennlig og lær meg en enkel måte å skrifte på.

Slik skal du si til ham du skrifter for: «Kjære skriftefar, jeg ber deg høre skriftemålet mitt og tilsi meg syndstilgivelse for Guds skyld.»

«Si fram!»

«Jeg elendige synder bekjenner at jeg er skyldig for Gud i alle synder. Jeg er en tjener, tjenestepike osv. Men jeg har dessverre ikke vært tro mot mine overordnede. For de og de gangene har jeg ikke gjort det de ba meg om. Jeg har irritert dem og fått dem til å bruke grov munn. Jeg har slurvet og forårsaket skade. Jeg har også vært uforskammet i ord og handling. Jeg har vært sint på arbeidskameratene mine, klaget på og skjelt ut min husfrue, osv. Alt dette gjør meg vondt, og jeg ber om nåde. Jeg vil forbedre meg.»

Foreldre og arbeidsgivere kan si:

«Særlig bekjenner jeg for deg at jeg ikke har oppdradd mitt barn, og ledet mine tjenere og min hustru med troskap til Guds ære. Jeg har bannet og vært et dårlig eksempel med stygge ord og gjerninger. Jeg har skadet min neste og baktalt ham. Jeg har solgt dårlige varer til for høye priser og fusket med vekten.»

Videre kan de bekjenne det de ellers har gjort mot Guds bud og sine plikter.

Men den som ikke kjenner seg tynget av slike eller større synder, skal ikke være engstelig for det. Han skal ikke lete etter og dikte opp flere synder, og på den måten gjøre skriftemålet til en pine. Men nevnen en eller to synder som du vet om, for eksempel slik: «Særlig bekjenner jeg at jeg en gang har bannet, likeså en gang har snakket usømmelig, engang har forsømt det og det, osv.» La det være nok med det!

Men om du slett ikke vet om noen synd (noe som vel ikke er mulig), så nevnen heller ikke noen spesielt, men ta imot tilgivelsen etter det alminnelige skriftemålet som du for Guds åsyn avlegger for skriftefaren.

Så skal skriftefaren si:

«Gud være deg nådig og styrke din tro! Amen.»

Videre:

«Tror du at min tilgivelse er Guds tilgivelse?»

Svar:

«Ja, kjære skriftefar.»

Deretter skal han si:

«Deg skje som du tror! Og på vår Herre Jesu Kristi befaling tilgir jeg deg dine synder i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Amen. Gå bort i fred!»

Men den som er sterkt tynget i samvittigheten eller er bedrøvet og anfektet, skal en skriftefar trøste og styrke i troen med flere skriftord.

Dette skal være en vanlig måte å skrifte på for vanlige folk.

ROMERBREVET - KAPITTEL 8

Det levende håp – Rom 8,18-27

AV EGIL EDVARDSEN

Veien inn til herligheten går gjennom lidelser, skriver Paulus i vers 17. Ja, faktum er at dersom vi ikke lider med Kristus, kan vi ikke regne med å få del i herligheten sammen med ham. Lidelsen er en normal del av en kristens liv her i tiden. Den er ikke noe fremmed, noe som egentlig ikke hører til det å være en kristen.

Men Paulus dveler ikke lenge ved lidelsen, for fra og med vers 18 retter han de troendes blikk mot den herligheten som alle som lider med Kristus, skal få del i. Håpet om herligheten gir de troende kraft til å gå gjennom lidelsen.

Først sier Paulus at lidelsen egentlig er ubetydelig i forhold til herligheten vi har i vente: «Jeg mener at det vi må lide i den tiden som nå er, ikke kan regnes for noe mot den herligheten som en gang skal åpenbares og bli vår» (vers 18).

Herligheten som vi har i vente, er av en slik art at den ikke kan beskrives. Bortsett fra det Bibelen åpenbarer om den, er den ukjent for oss. Vi kan ikke kjenne til den eller forstå den fullt ut. Fordi vi ikke kan forstå den fullt ut, bryr heller ikke Paulus seg om å beskrive den. I stedet vil han innprente i alle troende hvor mye herligere den er enn alt det vi kan tenke oss av herlighet og glede her på jorden.

De kristne må som alle andre mennesker kjenne smerter og

kroppslige og psykiske lidelser av forskjellige slag. Ingen går fri de lidelser som den forgjengelige kroppen rammes av, uansett hvor sterk troen er. Vi kan si at alle de lidelser som er kommet over verden på grunn av synden, får også de kristne kjenne. I tillegg får de troende erfare lidelser som de ikke-kristne er ukjent med, nemlig lidelser som skyldes troen. De kristne får tåle trengsler for troens skyld (1 Pet 3,14). Men uansett hvor store lidelser en kristen må gjennomgå her i livet, kan de ikke regnes for noe mot herligheten som vi har i vente (les også 2 Kor 4,17; 1 Pet 1,6).

Paulus skriver av egen erfaring. Det er bare å lese hans «lidelseskatalog» i 2 Kor 11,23-29.

Deretter går Paulus videre og beskriver lengselen etter herligheten. I vers 19-27 beskriver apostelen hvordan det går et trefoldig sukk gjennom verden, et sukk som uttrykker denne lengselen etter forløsningens dag: Skapningens sukk (vers 19-22), den kristnes sukk (vers 23-25) og Åndens sukk (vers 26-27).

Det Paulus skriver i vers 19, kan være overraskende for mange. Han sier at «det skapte venter med lengsel på at Guds barn skal åpenbares i herlighet» (vers 19).

Skapningen venter på «at Guds barn skal åpenbares i herlighet». For det menneskelige øye er det umulig

å vite helt sikkert hvem som er Guds barn. Hvem som er Guds barn og hvem som ikke er det, skal først bli helt klart for alle på dommens dag. Da skal Jesus åpenbare hvem som tilhører ham (se Matt 25,31-33).

Også Guds barn er underlagt lidelsen og forgjengeligheten. Det er derfor ikke mulig å avgjøre hvem som er Guds barn og hvem som ikke er det bare ved å betrakte de ytre omstendighetene til menneskene. Den dagen det skal åpenbares hvem som er Guds barn, kommer det helt sikkert til å bli mange overraskelser.

Deretter angir apostelen hva som er grunnen til skapningens lengsel: «Det skapte ble underlagt forgjengeligheten, ikke frivillig, men fordi han ville *det slik*» (vers 20).

Da mennesket falt i synd, ble det underlagt døden og forgjengeligheten. «Med synden kom døden» (5,12). «Syndens lønn er døden» (6,23). Men fordi mennesket er skapningens herre, og skapningen står i et uløselig avhengighetsforhold til mennesket, ble også alt det skapte underlagt forgjengeligheten, «ikke frivillig, men fordi han [Gud] ville det slik». Skapningen var ikke selv skyld i fallet, men ble rammet av den samme forgjengeligheten som mennesket på grunn av menneskets fall. Naturen er derfor ikke lenger hva den var i Edens hage. Alt levende liv, all natur, er forgjengelig.

Men skapningen har håp: «Likevel var det håp, for også det skapte skal bli frigjort fra slaveriet under forgjengeligheten og få den frihet som Guds barn skal eie i herligheten» (vers 20b-21). Likesom skapningen måtte følge sin herre, mennesket, under forgjengeligheten på grunn av syndefallet, skal den også følge sin herre i forløsningen og gjenreisningen fra fallet. Skapningen skal bli frigjort fra slaveriet under forgjengeligheten. Les også 2 Pet 3,13 og Åp 21,1ff.

I vers 22 sammenligner Paulus skapningens lidelser med de smerter en kvinne har når hun skal føde: «Vi vet at helt til denne dag sukker og stønner alt det skapte samstemt, som i fødselsrier.» Men likesom fødselsriene bare varer en liten stund og blir avløst av en ubeskrivelig glede, skal også skapningens lidelser vare bare en liten stund og avløses av en ubeskrivelig herlighet.

Ikke bare skapningen sukker og lengter etter forløsningen. Fra og med vers 23 konsentrerer Paulus seg om det han egentlig vil understreke med sin undervisning i kapittel 8, nemlig de troendes lengsel etter og håp om herligheten. Paulus skriver: «Ja, enda mer: Også vi som har fått Ånden, den første frukt av høsten som kommer, sukker med oss selv og lengter etter å bli Guds barn fullt og helt når kroppen vår blir satt fri» (vers 23).

Guds barn har enda ikke erfart den fulle forløsningen. Vi er fremdeles underlagt forgjengeligheten. Men noe har vi fått her og nå, nemlig Den Hellige Ånd. Han eier vi på tross av forgjengeligheten som vi lever under. Paulus kaller Ånden for «den første frukt av høsten som kommer». Den første frukten er både en forsmak på det vi skal få, og en garanti på at vi skal få alt om ikke lenge. Den første frukten er begynnelsen på noe som helt sikkert vil komme. Har vi fått Ånden, skal vi også få det som kommer, nemlig den endelige forløsningen.

Men når vi smaker den første

modne frukten av høsten, lengter vi etter den dagen da alt er berget i hus. Derfor sukker vi i lengsel. Vi er ikke framme ennå. «Det vi må lide i den tiden som nå er» (vers 18) minner oss stadig om dette. Det er kroppene våre som er underlagt forgjengeligheten, og det er kroppene våre som lider. Derfor lengter vi etter at de skal bli befridd fra forgjengeligheten og lidelsen i oppstandelsen på den ytterste dagen.

Hvilke lidelser er det Guds barn skal bli fridd fra? Bibelens siste bok sier: «Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som en gang var, er borte» (Åp 21,4). Alt «det som en gang var», dvs. all lidelse, fysisk og psykisk smerte, all forgjengelighet, ja, døden selv, skal da være «borte». Ingenting skal være igjen av «det vi må lide i den tiden som nå er».

Paulus skriver i vers 23 at de troende lengter etter at kroppene deres skal bli fridd ut, at de skal bli «Guds barn fullt og helt». Egentlig står det på gresk at de venter på sin «adopsjon», dvs. sin adopsjon som Guds barn. Men er vi ikke allerede Guds barn her og nå? Jo, men vi lever fortsatt under det falne menneskes kår. Kroppene våre er under forgjengeligheten. Men når kroppene våre blir forløst, skal vi nyte Guds barns frihet fullt ut (se Fil 3,12).

Vårt barnekår hos Gud har to epoker. Den første epoken begynner med den nye fødsel når vi kommer til tro på Kristus. Da får vi den Hellige Ånd som leder oss gjennom livet. Men dette barnekåret ligger fortsatt skjult under synden og skrupeligheten hos oss selv og under det korset som vi må bære. Den andre epoken inntreffer når kroppen vår blir fridd ut, og sjelen blir forenet med det nye, herliggjorte legeme vi skal få i oppstandelsen. Da blir vi Guds barn fullt ut.

Fordi denne forløsningen ennå ikke har funnet sted, lever vi i håpet. Paulus skriver videre: «For i håpet er vi frelst. Et håp vi alt ser oppfylt, er

ikke noe håp. Hvordan kan noen håpe på det de ser?» (vers 24).

Vi forbinder ofte ordet «håp» med noe usikkert. Men Bibelen beskriver håpet som en kristen eier, som noe sikkert. Den beskriver håpet som «et trygt og fast anker for sjelen» (Hebr 6,19). Paulus sa tidligere at «håpet skuffer ikke» (5,5). Håpet er sikkert fordi det håpet bygger på, er sikkert. Vi håper ikke ut i løse luften. Vi håper fordi Guds ord og løfter har gitt oss en fast grunn for vårt håp. Guds ord og løfter kan ikke svikte, dermed er håpet sikkert.

Håpet er nært knyttet til troen. «Troen er et pant på det vi håper på, et bevis for det vi ikke ser» (Hebr 11,1). Felles for både håpet og troen, er at håpets og troens objekt er noe vi ennå ikke har sett. Men for både håpet og troen gjelder Guds ord og løfter, og de kan ikke svikte.

En kristens håp er fast og sikkert. Likevel hører det vi håper på, framtiden til. Vi håper ikke på det vi har, men på det vi venter å få. Og når vi virkelig har håp, lengter vi etter at det skal oppfylles. Den som ikke har noe håp, har heller ingen lengsel etter forløsning. Håp og lengsel går hånd i hånd.

Men selv om vi har et sterkt håp og en sterk lengsel, er vi likevel tålmodige: «Men hvis vi håper på noe vi ikke ser, da venter vi med tålmodighet» (vers 25). Selv om vi må tåle lidelser og motgang av forskjellige slag, får ikke dette oss til å slutte å vente tålmodig på forløsningen. Men samtidig som vi er tålmodige, ber vi likevel: «*Marána thé!*» (det betyr: «Vår Herre, kom!» – 1 Kor 16,22); «Kom, Herre Jesus!» (Åp 22,20).

Likesom håpet hjelper oss når vi er motløse og trette under lidelsen, har vi også fått en annen hjelp, og det er ikke en hvilken som helst hjelp. Det er Gud, Den Hellige Ånd. Paulus skriver: «På samme måte kommer også Ånden oss til hjelp i vår svakhet. For vi vet ikke hva vi burde be om, men Ånden selv går i forbønn for oss med sukk uten ord» (vers 26).

Det er ikke alltid vi vet hva vi «burde be om», skriver Paulus. Våre tanker og vår vilje er ikke alltid hva Herren vet er til det beste for oss. Derfor bør vi legge til våre spesielle ønsker følgende ord: «Hvis det er din vilje, Herre.». Daglig ber alle troende slik Frelseren selv ba i Getsemane: «Ikke som jeg vil, bare som du vil» (Matt 26,39), og som han lærte alle sine troende å be i Fader vår: «La viljen din skje på jorden slik som i himmelen» (Matt 6,10).

Til hjelp mot vår svakhet når det gjelder det som «vi burde be om» (i den greske grunnteksten står det ordrett: «Vi vet ikke hva vi skal be om når det gjelder det som trengs (*kathó dei*)»), har vi fått en mektig hjelper som vet hva som er best for oss. Paulus skriver at Ånden selv går

personlig i forbønn for oss. Han ber for oss «med sukk uten ord». Åndens forbønn for oss foregår i de hjerter der Ånden har tatt bolig: «Fordi dere er barn, har Gud sendt sin Sønnns Ånd inn i våre hjerter, og Ånden roper: 'Abba, Far!'» (Gal 4,6). Også Guds egen Sønn, Jesus Kristus, som sitter på Guds høyre side, går i forbønn for oss (Rom 8,34; Hebr 7,25; Joh 17,20).

Om vi ikke vet hva vi bør be om, vet Gud det, for han kjenner hjerterne våre: «*Og han som gransker hjerterne, vet hva Ånden vil; for Ånden ber for de hellige etter Guds vilje*» (vers 27). I motsetning til våre bønner som ikke alltid inneholder det vi burde be om, er Åndens bønn alltid etter Guds vilje. Og Ånden blir alltid bønnhørt.

Rosenius skriver i «Romerbrevets budskap»: Tenk over dette! Gud forstår mye bedre enn du gjør selv, hva du innerst inne i hjertet ønsker - når du ikke kan be. For det ønsket, det sukket du da har i hjertet ditt, det kommer fra Ånden. Og tenk, når samme Ånd bor i Gud som hos deg, og denne Ånden sukker nå i ditt hjerte, skulle da ikke Gud til den minste detalj kjenne alt det som trykker deg, alle dine hemmeligste ønsker og bønner? Skulle han ikke til og med verdsette en slik bønn særlig høyt, når den kommer fra hans egen Ånd? For da må den jo i den mest fullkomne grad stemme overens med Guds vilje.

(forts.)

Herre Gud, himmelske Far!

Vi priser ditt hellige navn og takker deg for din store nåde og barmhjertighet, at du har gitt din Sønn for våre overtredelsers skyld og oppreist ham for vår rettferdiggjørelses skyld. Vi ber deg, gi oss din Hellige Ånd, så han kan styre og lede oss etter din vilje, nådig bevare oss i en sann tro, bevare oss mot alle synder, og etter dette liv vekke oss opp til det evige liv, ved denne din elskede Sønn, Jesus Kristus vår Herre, som lever og råder sammen med deg og Den Hellige Ånd, én sann Gud fra evighet og til evighet.

(Kollektpønn for 1. påskedag)

Et nytt syn på døden

«Og han døde for alle, for at de som lever, ikke lenger skal leve for seg selv, men for ham som døde og stod opp for dem» (2 Kor 5,15).

HVA ER DØDEN? De fleste definisjoner på døden betrakter den som en slutt, en slutt på livet og en slutt på biologiske funksjoner. Når døden inntreffer, er livet slutt.

Kristus vår Frelser døde og forandret vårt syn på døden. Han forandret ikke dødens biologiske eller fysiske natur. Men det åndelige aspektet ved døden ble radikalt forandret. Dødens opprinnelige årsak ble fjernet da Kristus døde. Og fordi han døde for alle, er døden blitt beseiret for alle.

Døden kom inn i verden med synden, og siden synden går i arv fra generasjon til generasjon, gjør også døden det. Kristus kom og brøt denne dødelige sirkelen. Da han døde, tok han alles plass og erfarte en gang for alle den død som er syndens straff. Han bar verdens synder og betalte for dem ved å dø, ikke bare fysisk, men ved å lide den helige Guds vrede mot synden. Derfor er alt blitt forandret etter Kristus døde. Hans død har gitt oss et nytt syn på døden.

Det gamle og naturlige synet på døden er at det er en fryktelig og grusom opplevelse. Før Jesus beseiret døden for oss, hang døden over oss som en truende virkelighet. Og framfor alt påminnet den oss om det å måtte stå ansikt til ansikt med den Gud som vi har krenket på så mange måter.

Nå har vi et nytt syn på døden. Den er fremdeles fryktelig for oss selv om den er blitt beseiret, men nå vet vi at når vi dør, er ikke døden en straff. På grunn av Kristi død er ikke vår død en straff. Dette aspektet ved døden har Kristi død tatt bort. I stedet blir nå døden en vei inn til det nye livet. Takket være Kristi død og oppstandelse er vår død ikke noe annet enn en søvn som vi en gang skal våkne opp av. Vi skal stå opp fra døden med herliggjorte leger for å leve i de evige boliger som Jesus har gått for å gjøre ferdig for oss.

Kristus døde og oppstod igjen den tredje dagen. Vi skal også dø og oppstå igjen på den ytterste dagen når han kommer tilbake for å vekke opp alle som ligger i gravene. Men Kristi død og oppstandelse har også en betydning for oss mens vi ennå lever. Da vi ble døpt, ble vi begravet med ham og stod opp sammen med ham til et nytt åndelig liv. Nå lever vi ikke lenger bare for oss selv. Ja, hvorfor skulle jeg egentlig leve for meg selv? Hva har jeg gjort eller hva kan jeg gjøre for å fortjene å være sentrum i mitt liv? Men Jesus har gjort alt for meg. Han har beseiret synden, døden og helvete for meg. Derfor vil jeg leve for ham!

Jesus, takk for at du har beseiret døden for meg. Jeg vil leve for deg. Amen.